

УДК 330.322:336.77:338.43

О. Б. Погріщук,
аспірант, Тернопільський національний економічний університет

ІНВЕСТИЦІЙНЕ КРЕДИТУВАННЯ В СИСТЕМІ ІНВЕСТИЦІЙНОГО ЗАБЕЗПЕЧЕННЯ РОЗВИТКУ АГРАРНОГО СЕКТОРА

O. Pogryschuk,
postgraduate, Ternopil National Economic University

INVESTMENT CREDITING IN THE SYSTEM OF INVESTMENT PROVIDING AGRICULTURAL SECTOR DEVELOPMENT

У статті розглянуто основні аспекти формування системи інвестиційного забезпечення розвитку аграрного сектору; обґрунтовано потребу розвитку інвестиційного кредитування як складової удосконалення механізму залучення інвестицій та підвищення інвестиційної привабливості підприємств аграрного сектору. Визначено переваги, ризики, недоліки та перспективи інвестиційного кредитування в системі інвестиційного забезпечення розвитку аграрного сектору.

Інвестиційний кредит розглядається нами як форма інвестиційного забезпечення виробничо-господарської діяльності, що здійснюється з метою реалізації розширеного циклу відтворення й спрямована на збільшення капіталу як позикодавця, так і позичальника у перспективі.

Доведено, що в основі реалізації ефективного механізму кредитування інвестиційних проектів лежить взаємозв'язок окремих його елементів, до яких віднесено: аналіз якості бізнес-планів реалізації інвестиційних проектів; обстеження підприємства співробітниками банку; правове забезпечення реалізації інвестиційного кредитування; розробка оптимальної схеми кредитування інвестиційного проекту; оформлення документації щодо реалізації інвестиційного проекту, контроль і оперативне регулювання виконання календарних планів і витрат ресурсів; обґрунтування системи показників, що впливають на надання банком інвестиційних кредитів та фінансовий аналіз потенційного позичальника.

The article deals with the main aspects of the formation of the investment support system for the development of the agrarian sector; the necessity of development of investment lending as an integral part of improving the mechanism of attraction of investments and increase of investment attractiveness of enterprises of agrarian sector is substantiated. The advantages, risks, disadvantages and prospects of investment lending in the system of investment support for the development of the agrarian sector are determined.

Investment loan is considered by us as a form of investment support for production and economic activity, carried out in order to implement an extended cycle of reproduction and aimed at increasing capital as a lender and borrower.

It is proved that the basis of realization of an effective mechanism of lending to investment projects lies the interrelation of some of its elements, which include: analysis of the quality of business plans for the implementation of investment projects; survey of the company by bank employees; legal support for the implementation of investment lending; development of an optimal scheme of investment project lending; registration of documentation on the implementation of the investment project, control and operational regulation of the implementation of calendar plans and resource costs; the justification of the system of indicators that affects the provision of investment loans by the bank and the financial analysis of a potential borrower.

Ключові слова: інвестиційне забезпечення, аграрний сектор, інвестиційне кредитування, інвестиційні проекти.

Key words: investment support, agrarian sector, investment lending, investment projects.

ПОСТАНОВКА ПРОБЛЕМИ

Необхідною складовою формування системи інвестиційного забезпечення є процес акумулювання необхідних коштів, для фінансування розвитку аграрного сектору економіки. Збільшення обсягів залучення інвестицій є визначальним фактором економічного зростан-

ня усіх галузей національного господарського комплексу. У контексті розвитку аграрного сектору вітчизняної економіки цей аспект займає провідне місце, оскільки саме дієвий механізм інвестування спроможний забезпечити відновлення технічної та технологічної бази, сприяти впровадженню інновацій у галузі тва-

ринництва та рослинництва, підвищити рівень конкурентоспроможності вітчизняної продукції, уможливити сталий розвиток сільських територій й покращити умови життя сільських мешканців.

АНАЛІЗ ОСТАННІХ ДОСЛІДЖЕНЬ ТА ПУБЛІКАЦІЙ

Дослідженню проблеми інвестиційного забезпечення розвитку національного господарського комплексу присвятили свої праці: В.М. Алексійчук, І.А. Бланк, С.А. Буткевич, А.М. Бойко, Т.Л. Грицай, О.Є. Гудзь, О.І. Гурторов, М.Я. Дем'яненко, О.Ю. Єрмаков, М.І. Кісіль, І.В. Коваленко, А.М. Коваль, М.Ю. Ковденська, І.І. Лукінов, П.М. Майданевич, В.І. Мельник, А.І. Михайлова, О.О. Непочатенко, А.А. Пересада, П.Т. Саблук, В.С. Уланчук, І.І. Червен та ін. Втім, коло питань щодо удосконалення механізму залучення інвестицій та підвищення інвестиційної привабливості підприємств аграрного сектору потребують проведення додаткових досліджень. До таких питань належать обґрунтування потреби розвитку основних складових системи інвестиційного забезпечення, зокрема інвестиційного кредитування як перспективного напрямку діяльності банків щодо надання фінансових ресурсів вітчизняним сільськогосподарським товаровиробникам.

МЕТА СТАТТІ

Метою статті є обґрунтування потреби розвитку інвестиційного кредитування в системі інвестиційного забезпечення аграрного сектора, з урахуванням можливих ризиків та розкриття перспективної спрямованості механізму інвестиційного кредитування. Завдання дослідження полягає у розкритті сутнісного наповнення "інвестиційного кредитування" та визначення особливостей його реалізації в аграрному секторі економіки.

ВИКЛАД ОСНОВНОГО МАТЕРІАЛУ ДОСЛІДЖЕННЯ

Згідно зі ст. 10 Закону України "Про інвестиційну діяльність" [1], інвестиційна діяльність може здійснюватись за рахунок:

- власних фінансових ресурсів інвестора (прибуток, амортизаційні відрахування, відшкодування збитків від аварій, стихійного лиха, грошові нагромадження і заощадження громадян, юридичних осіб тощо);
- позичкових фінансових коштів інвестора (облігаційні позики, банківські та бюджетні кредити);

— залучених фінансових коштів інвестора (кошти, одержані від продажу акцій, пайові та інші внески громадян і юридичних осіб);

- бюджетних інвестиційних асигнувань;
- безоплатних та благодійних внесків, пожертвувань організацій, підприємств і громадян.

Враховуючи обмеженість фінансових ресурсів і необхідність подолання подальшого спаду виробництва, потрібно ґрунтовно будувати політику формування необхідної фінансової бази інвестування на основі оптимального поєднання використання власних і позикових коштів та залучення капіталу на найвигідніших умовах.

В умовах ринкової економіки основним джерелом фінансування інвестиційної діяльності на підприємствах є власні кошти. Однак недосконалість податкової системи та діючі високі ставки оподаткування, висока вартість енергоносіїв, транспортних та інших тарифів не дозволяють вітчизняним підприємствам підвищувати рентабельність і накопичувати прибуток для розширеного відтворення основних фондів, що, в свою чергу, не дає змоги модернізувати виробничі процеси [2]. Тому, як правило, інвестиційна діяльність підприємства лише за рахунок власних коштів майже неможлива.

Обмеженість власних (внутрішніх) коштів аграрних підприємств вимагає залучення додаткових (зовнішніх) джерел фінансування у вигляді кредитів і позик. Використання позикового капіталу може інколи мати свої переваги: на відміну від дивідендів, які є розподілом прибутку, відсотки за користування кредитами вважаються затратами, отже, не оподатковуються; крім того, заборгованість вигідна у період підвищення темпів інфляції, оскільки виплати за борговими зобов'язаннями здійснюватимуться коштами меншої купівельної спроможності.

Нині переважна частина сільськогосподарських підприємств не спроможна ефективно вести господарську діяльність без залучення інвестиції. Надходження інвестицій в сільське господарство залежить від інвестиційного середовища, на формування якого впливають такі фактори:

- відповідність рівня розвитку аграрних галузей;
- наявність власних ресурсів;
- державні пільги для інвесторів;
- страхування ризиків;
- технічний рівень організації виробництва;
- ефективність використання інвестиційних коштів та ін. [3].

Для залучення інвестицій та їхнього ефективного використання потрібно розробляти цільові проекти, які відповідають пріоритетним напрямкам розвитку підприємств аграрного сектора. Згідно з дослідженнями Кісіля М.І. досягнення цілей інвестиційного забезпечення розвитку сільського господарства можна розв'язати такими найважливішими шляхами [4]:

- удосконалення інвестиційної політики держави в аграрній сфері у напрямі переорієнтації її на повне забезпечення інвестиційних потреб підприємств і організацій державної сфери, стимулювання інвестиційної діяльності суб'єктів господарювання, посилення ролі інвестиційної підтримки сільськогосподарських товаровиробників та удосконалення її механізмів, покращення умов залучення зовнішніх інвестицій в агропромислове виробництво, а також на розвиток сільських територій;

- забезпечення формування інвестиційних ресурсів у сільському господарстві за пропорцією, що характеризується співвідношенням між власними і залученими джерелами як 2:1;

- удосконалення механізмів державної інвестиційної підтримки сільськогосподарських товаровиробників шляхом надання їй на поворотній основі, недопущення випадків необгрунтованого виділення і нецільового використання коштів, переорієнтації її на потреби малого і середнього агробізнесу і збільшення фінансування інвестицій у розвиток установ бюджетної сфери в сільському господарстві до рівня їх потреб;

- першочергового використання коштів державного бюджету на: розвиток сортовипробувальних, сортодослідних, племінних, навчальних закладів, підприємств та організацій; водні меліорації; заліснення земель, що виводяться із сільськогосподарського обороту, впровадження ґрунтозахисних систем обробітку ґрунту з контурною організацією території;

- створення умов для пріоритетного розвитку тваринництва, насамперед м'ясного та молочного скотарства за рахунок коштів державного бюджету, кредитів та капіталу інвесторів;

- забезпечення стабілізації та посилення ролі кредитного механізму при формуванні джерел фінансування інвестицій у сільське господарство;

- посилення рівня захисту прав інвесторів, а також власників земельних ділянок і майнових об'єктів та інше.

Досвід країн із розвинутою ринковою економікою показує, що ефективність залучення

капіталовкладень у сільськогосподарське виробництво забезпечується при комплексному вирішенні всіх проблем, які негативно впливають на інвестиційну привабливість. До пріоритетних завдань щодо підвищення інвестиційної привабливості підприємств аграрного сектора ми відносимо: підвищення технічного та технологічного рівня сільськогосподарських товаровиробників; динамічний соціальний розвиток села на основі сприяння розвитку зайнятості та зростання доходів сільського населення; оптимізація бюджетних інвестицій у сільське господарство, реалізація комплексу заходів щодо фінансового оздоровлення агроформувань; удосконалення законодавчо-нормативної бази, яка сприяє розвитку інвестиційної діяльності; формування інформаційного банку даних про інвестиційні можливості підприємств аграрного сектора; створення прозорої системи управління інвестиційним процесом [5].

Нині інвестиційне кредитування є перспективним напрямом діяльності банків, головне завдання якого — надання фінансових ресурсів на започаткування та розвиток господарської діяльності. Інвестиційний кредит розглядається нами як форма інвестиційного забезпечення виробничо-господарської діяльності, що здійснюється з метою реалізації розширеного циклу відтворення й спрямована на збільшення капіталу як позикодавця, так і позичальника у перспективі.

Особливістю банківського кредитування інвестиційних проектів, що відрізняє його від інших видів кредитування, є те, що воно мусить одночасно відповідати вимогам Закону України "Про інвестиційну діяльність", який регламентує здійснення інвестиційної діяльності в цілому на території України, та вимогам законодавчих і нормативних актів, які регулюють банківську діяльність стосовно кредитування [1]. Кредитуючи інвестиційні проекти, слід зупинитися на детальнішому розгляді принципів, яких необхідно дотримуватися. Так, принципи банківського кредитування — це основні вихідні положення, на яких ґрунтується теорія і практика кредитного процесу [6]. Ці положення зумовлені цілями та завданнями, що стоять перед банками, а тому відображають об'єктивні закономірності розвитку і функціонування кредитних відносин. З наукової точки зору правильним є системний підхід до дослідження принципів кредитування, де реалізується і конкретизується наукове розуміння принципів кредитування як взаємозв'язаної цілісної сукупності, в тому числі їх специфіки щодо інвестиційного кредитування.

В основі реалізації ефективного механізму кредитування інвестиційних проєктів лежить взаємозв'язок окремих його елементів (рис. 1).

Не зважаючи на проблеми, що існують на шляху до забезпечення ефективного процесу інвестиційного фінансування аграрного сектору, його кредитування з кожним роком стає більш вигідним. Зокрема на сьогодні основними "гравцями" на ринку кредитування АПК виступають АТ "Райффайзен Банк Аваль", КБ ПриватБанк, ПАТ "Креді Агріколь Банк", ПАТ "Державний ощадний банк України. До спеціальних пропозицій банків для аграріїв можна віднести вексельне фінансування (з відстрочкою платежу), коли фінансується придбання товарів (наприклад засобів захисту рослин) за допомогою авалування векселів, форвард, лізинг, акредитивні операції та ін. При цьому агровиробникам надається можливість придбати товари у компанії — партнера банку на умовах відстрочки платежу, але сплативши при цьому в кілька разів меншу ціну за жадане фінансування, ніж ставка за банківським кредитом. Такі пропозиції представлені ПУМБ, Райффайзен Банк Аваль та ПАТ "Креді Агріколь Банк". Серед спеціальних програм для аграріїв можна також виділити фінансування будівництва елеваторних комплексів, інші партнерські програми кредитування для аграрних товаровиробників (придбання техніки, обладнання.) Ці банківські продукти широко представлені у Райффайзен Банку Аваль. Перелічені фактори призвели до того, що лише незначна частина банків здійснює довгострокове кредитування аграрної галузі. Водночас є фактори, які можуть стимулювати банки до надання кредитів сільськогосподарським підприємствам:

- наявність механізмів кредитування, зокрема факторинг;
- надходження валютної виручки за умови експорту сільськогосподарської продукції;
- розвиток агрохолдингів;
- наявність значних вкладень: фінансових і трудових ресурсів у сільськогосподарські підприємства, які здійснювалися протягом кількох років;
- потенціал галузі та досить широкі перспективи її розвитку;

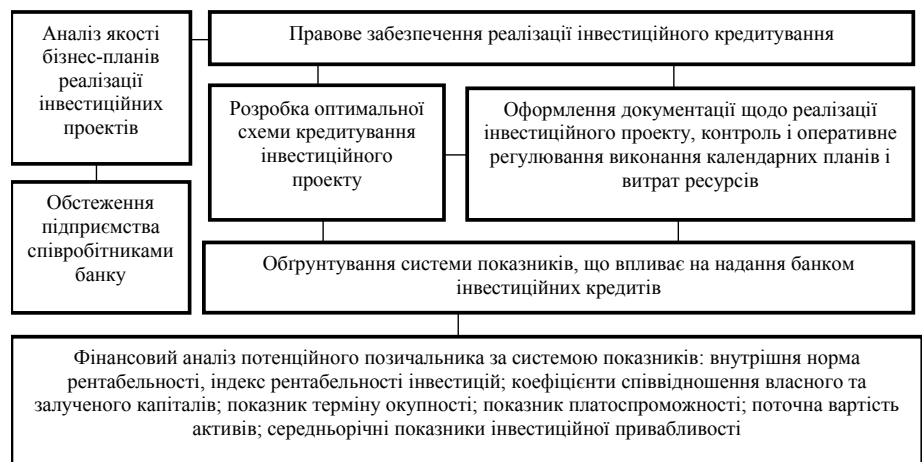

Рис. 1. Схема взаємозв'язку окремих елементів механізму кредитування інвестиційних проєктів

— пріоритетність галузі на рівні держави. Як зазначає Коваленко І.В.: "Не дивлячись на позитивні тенденції у сфері інвестиційного кредитування, треба зазначити, що все ж таки українські комерційні банки ще досі недостатньо залученні до інвестиційних процесів із багатьох причин, головні з яких полягають у такому" [7]:

- 1) більшість банків є малопотужними для того, щоб фінансувати великі інвестиційні проєкти, які реалізують програму структурної перебудови переробної галузі агропромислового комплексу України;
- 2) українські комерційні банки мають дуже ризикову структуру пасивів, що не дозволяє повністю вирішити проблему широкомасштабних інвестицій підприємств АПК через банківські установи;
- 3) політична нестабільність та недосконалість нормативної бази суттєво гальмують розвиток інвестиційної діяльності комерційних банків України. Вирішення вищенаведених питань допоможе пришвидшити процес інвестиційного кредитування підприємств АПК, зробіть їх роботу стабільною та якісною, що, в свою чергу, призведе до посилення продовольчої безпеки України.

Незважаючи на очевидний прогрес у розвитку банківського кредитування суб'єктів аграрного ринку за останні роки, обсяги кредитування є ще далекими від потреб сектора, а кредитні механізми не є досконалими, оскільки кількісні та якісні параметри не відповідають викликам та запитам сьогодення, не враховують повною мірою об'єктивних економічних інтересів суб'єктів аграрного ринку через незначні обсяги, короткостроковість та високу вартість кредитних коштів [9].

У такому випадку виникає потреба комплексного вирішення проблеми і пошуку нового підходу як на макрорівні щодо перегляду кредитної, процентної, інвестиційної, бюджетної, аграрної політик та відповідних законодавчих змін, так і на внутрішньобанківському рівні, де зміни повинні проходити у напрямі спрощення та зростання доступності операцій для сільськогосподарських підприємств, а також розроблення схем ефективної співпраці з кожним клієнтом та використання коштів з максимально можливою ефективністю при мінімальному рівні ризиковості цих операцій.

Банки переважно надають кредити на закупівлю сільськогосподарської техніки, найменше кредити надаються на оплату клієнтами платежів за лізинговими контрактами і здійснення капітальних затрат, пов'язаних з будівництвом. Така ситуація пояснюється тим, що, оплачуючи техніку, банки краще контролюють цільове використання кредиту і можуть оформити у якості застави об'єкт кредитування. В інших випадках позичальнику необхідно надати додаткове забезпечення кредиту, що для багатьох аграріїв є досить проблематичним завданням [10].

В основі позитивних зрушень, що відбулись останнім часом у кредитних відносинах банків підприємствами аграрного сектору лежать такі чинники: підвищення рівня прибутковості підприємств та зростання ефективності їх діяльності; підвищення кредитоспроможності; високий рівень повернення кредитів; впровадження державою спеціального механізму часткової компенсації процентних ставок за кредитами комерційних банків.

Недоліками банківського механізму в Україні є те, що він поки що не спрямований на розвиток кредитування довгострокових проєктів сільськогосподарських підприємств, передусім через проблеми із формуванням довгострокових кредитних ресурсів, низьку капіталізацію, ліквідності банківської системи, високий розмір відсоткових ставок і складні умови та процедури надання кредитів, які значною мірою перекривають доступ значній кількості підприємств галузі на ринок позичкового капіталу.

Проте варто зазначити, що незважаючи на очевидний прогрес у розвитку банківського кредитування суб'єктів аграрного ринку за останні роки, обсяги кредитування є ще далекими від потреб сектора, а кредитні механізми не є досконалыми, оскільки кількісні та якісні параметри не відповідають викликам та запитам сьогодення, не враховують повною мірою

об'єктивних економічних інтересів суб'єктів аграрного ринку через незначні обсяги, короткостроковість та високу вартість кредитних коштів.

ВИСНОВКИ З ПРОВЕДЕНОГО ДОСЛІДЖЕННЯ І ПЕРСПЕКТИВИ ПОДАЛЬШИХ РОЗВІДОК У ЦЬОМУ НАПРЯМІ

Аграрний сектор економіки України потребує формування ефективної системи інвестиційного забезпечення та є перспективним напрямом інвестування капіталу, який дозволить не тільки отримати, в порівняно короткий термін, прибуток від вкладених інвестицій, а й сприятиме позитивному розвитку національної економіки України.

Нині переважна частина сільськогосподарських підприємств не спроможна ефективно вести господарську діяльність без залучення інвестиції. Відтак, обмеженість власних коштів аграрних підприємств вимагає залучення додаткових (зовнішніх) джерел фінансування у вигляді кредитів і позик. В основу реалізації ефективного механізму кредитування інвестиційних проєктів лежить взаємозв'язок окремих його елементів, до яких віднесено: аналіз якості бізнес-планів реалізації інвестиційних проєктів; обстеження підприємства співробітниками банку; правове забезпечення реалізації інвестиційного кредитування; розробка оптимальної схеми кредитування інвестиційного проєкту; оформлення документації щодо реалізації інвестиційного проєкту, контроль і оперативне регулювання виконання календарних планів і витрат ресурсів; обґрунтування системи показників, що впливає на надання банком інвестиційних кредитів та фінансовий аналіз потенційного позичальника.

Інвестиційний кредит розглядається нами як форма інвестиційного забезпечення виробничо-господарської діяльності, що здійснюється з метою реалізації розширеного циклу відтворення й спрямована на збільшення капіталу як позикодавця, так і позичальника. В основі позитивних зрушень, що відбулись останнім часом у кредитних відносинах банків підприємствами аграрного сектору лежать такі чинники: підвищення рівня прибутковості підприємств та зростання ефективності їх діяльності; підвищення кредитоспроможності; високий рівень повернення кредитів; впровадження державою спеціального механізму часткової компенсації процентних ставок за кредитами комерційних банків. Основними недоліками роз-

витку інвестиційного кредитування в Україні є: недосконалість розвитку самої банківської системи, передусім через проблеми із формуванням довгострокових кредитних ресурсів, низьку капіталізацію, високий розмір відсоткових ставок і складні умови та процедури надання кредитів. Отже, подальші розвідки у цьому напрямі мають бути спрямовані на удосконалення механізмів інвестиційного забезпечення підприємств аграрного сектору.

Література:

1. Закон України "Про інвестиційну діяльність" від 18.09.1991 № 1560-XII [Електронний ресурс]. — Режим доступу: <http://zakon4.rada.gov.ua/laws/show/1560-12>
2. Чорнодон В.І. Організаційно-економічні засади інноваційного розвитку промислового садівництва України: монографія / В.І. Чорнодон — Тернопіль: Крок, 2011. — 408 с.
3. Уланчук В.С. Проблеми інвестування сільськогосподарських підприємств / В.С. Уланчук, О.В. Жарун [Електронний ресурс]. — Режим доступу: <https://www.udau.edu.ua/library.php?pid=1533>
4. Кісіль М.І. Стратегічні напрями інвестиційного забезпечення розвитку сільського господарства / М.І. Кісіль // Збірник наукових праць Таврійського державного агротехнологічного університету (економічні науки). — 2012. — № 2 (18), Т. 4. — С. 241—248.
5. Майданевич П.М. Формування першочергових заходів щодо підвищення інвестиційної привабливості підприємств аграрного сектору / П.М. Майданевич [Електронний ресурс]. — Режим доступу: <https://www.pdaa.edu.ua/sites/default/files/nppdaa/2011/02/136.pdf>
6. Михайлова Л.І. Теоретико-методологічні засади формування інвестиційної привабливості підприємств аграрної сфери / Л.І. Михайлова, П.М. Майданевич [Електронний ресурс]. — Режим доступу: <https://www.repo.sau.sumy.ua/>
7. Грицай Т.А. Інвестиційне кредитування, його сутність та значення в сучасних умовах господарювання / Т.А. Грицай [Електронний ресурс]. — Режим доступу: http://www.investplan.com.ua/pdf/14_2011/4.pdf
8. Коваленко І.В. Інвестиційне кредитування переробних підприємств апк банківськими установами / І.В. Коваленко [Електронний ресурс]. — Режим доступу: <https://www.dspace.nbuv.gov.ua/bitstream/handle/123456789/35529/14-Kovalenko.pdf?...1>
9. Непочатенко О.О. Розвиток іпотечного кредитування аграрного сектора економіки України / О.О. Непочатенко [Електронний ре-

сурс]. — Режим доступу: www.pu.if.ua/depart/Finances/resource/file/Збірник/2012-1/03.pdf

10. Коваль Л.М. Інвестиційне кредитування підприємств аграрного сектору // Економіка АПК. — 2015. — № 1. — С. 35—40.

References:

1. Verkhovna Rada of Ukraine (1991), Law of Ukraine "On Investment Activity", available at: <http://zakon4.rada.gov.ua/laws/show/1560-12> (Accessed 15 Oct 2017).
2. Chornodon, V.I. (2011), Orhanizatsiino-ekonomichni zasady innovatsiinoho rozvytku promyslovoho sadivnytstva Ukrainy [Organizational and economic principles of innovative development of industrial horticulture in Ukraine], Krok, Ternopil, Ukraine.
3. Ulanchuk, V.S. and Zharun, O.V. (2009), "Problems of investing in agricultural enterprises", available at: <https://www.udau.edu.ua/library.php?pid=1533> (Accessed 15 Oct 2017).
4. Kisil', M.I. (2012), "Strategic directions of investment support for agricultural development", Collection of scientific works of the Tavria State Agrotechnological University (economic sciences), vol. 2(18), pp. 241—248.
5. Maydanevych, P.M. (2011), "Formation of priority measures to increase the investment attractiveness of enterprises in the agrarian sector", available at: <https://www.pdaa.edu.ua/sites/default/files/nppdaa/2011/02/136.pdf> (Accessed 15 Oct 2017).
6. Mykhaylova, L.I. and Maydanevych, P.M. (2012), "Theoretical and methodological bases of formation of investment attractiveness of agrarian sphere enterprise (Accessed 15 Oct 2017). (access date September 29, 2017)
7. Hrytsay, T.L. (2011), "Investment credit, its situation and value in modern conditions of business", available at: www.investplan.com.ua/pdf/14_2011/4.pdf (Accessed 15 Oct 2017).
8. Kovalenko, I.V. (2012), "Investment crediting of processing enterprises of agro-industrial complex by banking institutions", available at: <https://www.dspace.nbuv.gov.ua/bitstream/handle/123456789/35529/14-Kovalenko.pdf?...1> (Accessed 15 Oct 2017).
9. Nepochatenko, O.O. (2012), "Development of mortgage lending agricultural sector of economy of Ukraine", available at: <http://www.pu.if.ua/depart/Finances/resource/file/Збірник/2012-1/03.pdf> (Accessed 15 Oct 2017).
10. Koval', L.M. (2015), "Investment crediting to enterprises in the agrarian sector", Economy of agroindustrial complex, vol. 1, pp. 35—40.

Стаття надійшла до редакції 23.10.2017 р.